

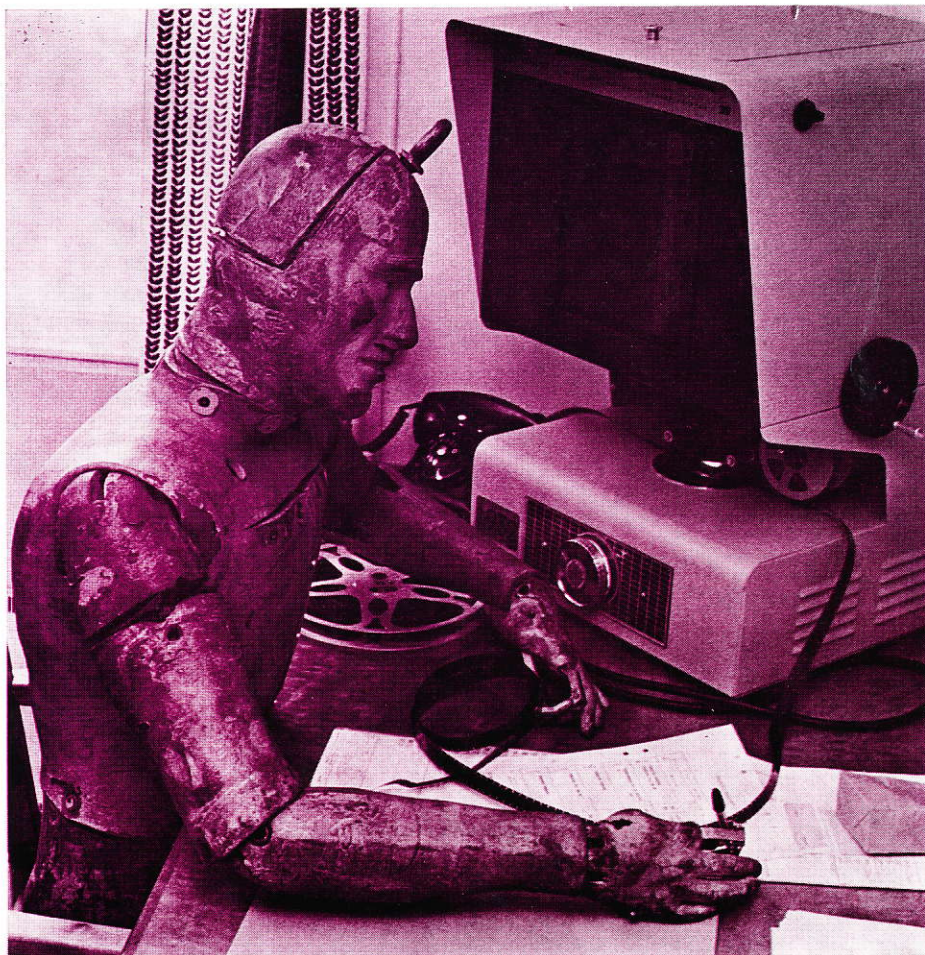

BERGTROLLET

Personaltidning för CVA-UHF
Nr 2 1968 • Årgång 19

VÅREN ÄR
KOMMEN I
VÅR KRETS

NY ROBOT VID CVA

Som bilden visar börjar vapenpersonalen se ganska sliten ut, men det skulle ha varit värre om de personligen skulle sändas upp flera gånger dagligen med katapultstol. Inom kort kommer CVA att skjuta upp originalkatapultstolar och denna mänskliga robot kommer att tjänstgöra som testpilot. Han har tyvärr bara korttidsanställning.

Tyste Jacob Dummie utvärderar film.

Omslagsbilden:

VÅREN ÄR KOMMEN I VÅR KRETS.

Marianne Zackrisson granskar negativet till ett förstorat kretskort.

Se mittuppslaget.

GLAD PÅSK
önskar
REDAKTIONEN

BERGTROLLET

Personaltidning för Centrala Verkstaden Arboga, och FF Underhållsavdelning, Förrådsbyrån, Arboga

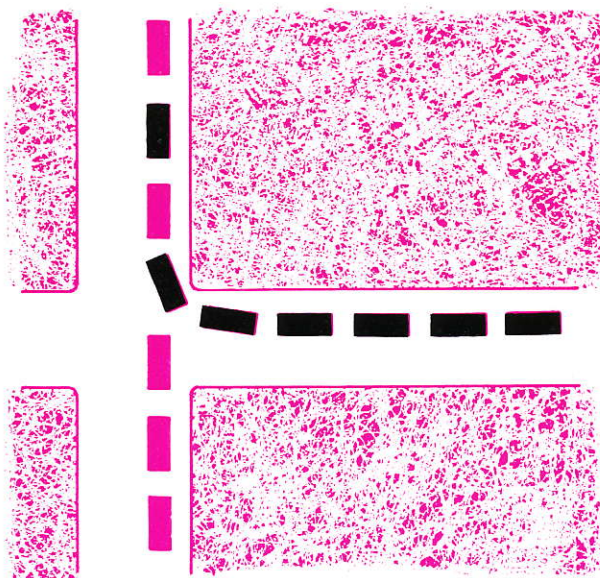
Ansvarig utgivare:
CCVA v. dir. **A Högfeldt**

Redaktör:
Ragnar Fr Bengtson

Tel. 494

Redaktionskommitté:
Gunnel Rydeborg, tel. 400, Carl-Rickard Ekblad tel. 106, Carl-Hugo Dahlström tel. 169, Gunnar Gustavsson, tel. 272, Christer Nilsson, tel. 401

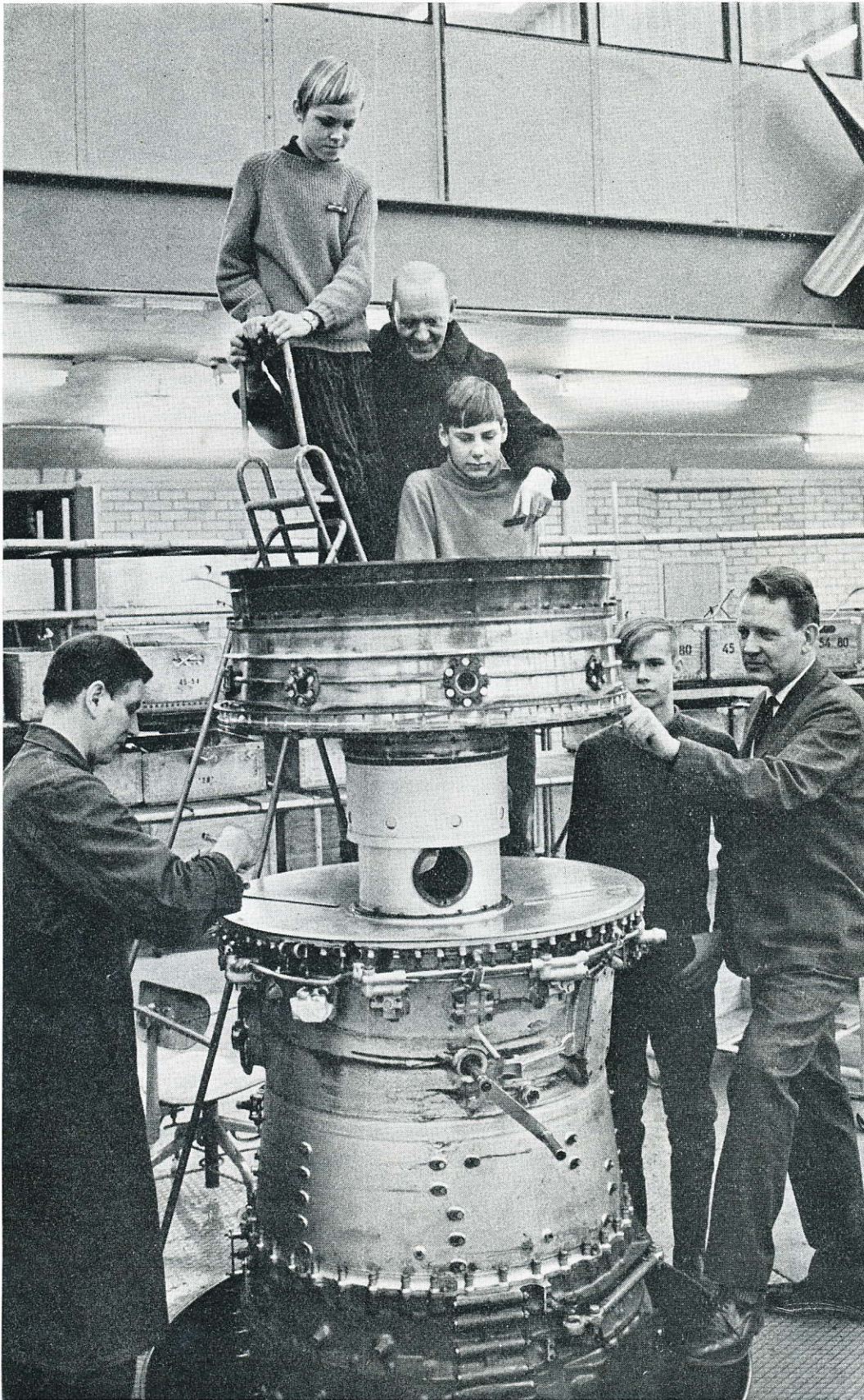
SAMARBETE

ANSVAR

HÄNSYN

OMDÖME

PRYO

Personalassistenten Gustav Johansson och ingenjör Henry Jersby visar pryarna Arne Eriksson (laboratoriet), Mats Hastad (elverkstaden), och Lennart Gustavsson (motorverkstaden) hur en modern jetmotor är uppbyggd. Montören Artur Bivall skruvar lugnt vidare. Se vidare om pryö sidan 5.

UR CVA-CHEFENS DAGBOK

Verkstadslokalen i T I, södra delen, iordningställd för motor typ RM9.

Några nedslitna och i underhåll dyra lastbilar och personlastbilar har utbytts.

Tekniska avdelningens utrymmen i T VI undervåning har målats.

Kontrollavdelningens f. d. utrymme i T V har ombyggt och bl. a. försetts med dubbla störningsskyddande plåtväggar. I lokalen skall arbeten med infraröd strålning utföras.

Ventilationen i T IV har omkonstruerats och installationen är i det närmaste färdig.

och anvisningar för skyddsarbetet vid försvarets arbetsplatser".

Besök av ...

2 januari

... Arboga hemvärnschef ingenjör Nils Engelbert, för diskussion av hemvärnsfrågor.

18 januari

... representanter från SNERI, Paris, Decca, TALAB, FF/ELP och FF/INK för sammanträde beträffande svetskontroll, installation och modifiering av radarmateriel.

23 januari

... Överingenjör B. Strömberg och byrådirektör O. Webiörn, FF/ELP, samt byrådirektör K. G. Andersson, FF/ELS, för att diskutera kontrollberedning vid anskaffning inom elektronrörsområdet.

30—31 januari

... Yrkesinspektör G. Sandahl, Yrkesinspektionen, byrådirektör I. Rudin och I. byråingenjör B. Öhlin från Sprängämnesinspektionen.

1 februari

... FFV kontrollchefer, som fick information om och visning av CVA.

5 februari

... Byråchef Urban Rosenblad, Fst, och byrådir. Tore Östenson, FCAN, för att diskutera nya utgåvan av "Råd

7 februari

... FFV konstruktionskontorschefer, som fick presentation och visning av CVA.

16 februari

... Överingenjör Nils Akerblom och byrådirektör P. A. Jakobsson från FFD/TUK.

... Messieurs Hubert Dejardin och Jean Ducos från firma Turbomeca i Bordes, Frankrike, byrådirektör L. Ågrup, FF/MO, och ingenjör L. Ekberg, SAAB/L, för sammanträde gällande tekniska frågor beträffande motor RM9.

Före sammanträdet början fick besökarna information om CVA verksamhet.

21 februari

... Köping-Arboga Tekniska Förening, för årsmötesförhandlingar och studiebesök

En stark Arboga-representation vid FCTF:s möte i Stockholms Folkets hus. Främst till vänster: Överste Erik Bodin. Raden bakom från vänster: Riksdagsman Olle Göransson, förvaltare Birger Haglund, ingenjör Arne Norberg, ordförande Ingvar Johansson, ingenjör Erik Werner, fru Lillie Ignell, ingenjör Gunnar Fried.

13 februari

... kontorspersonal från FF/ELP för studiebesök.

... representanter från FortF, FS och FF/ELB, som i samband med sammanträde beträffande projekt Funny fick information om CVA verksamhet.

15 februari

... Överdirektör Folke Skoglund, FFV/HK, som sammanträdde med verkstadsledningen och flertalet sektionschefer för en diskussions- och frågestund.

22 februari

... I. rektor Bror Gustafsson och skolstyrelsens ordförande Tore W. Ekman, Arboga, rektor Åke Bergström från Arboga Tekniska Skola, överingenjör Åke Thorsén och byrådirektör Carl-Gustaf Sandahl, FFV/HK, för att diskutera yrkesskolan samt kontraktsfrågor m. m., som gäller mellan KFF och KFUM beträffande elevhemmet.

14 mars

... Flygdirektör A. Lindqvist och byrådir. L. Ågrup, FF/MO, för tekniska diskussioner gällande RM 9 m. m.

15 mars

... FFV konsult, bergsingenjör Bo Eng, för att utreda förutsättningarna för en effektivisering av inköpsverksamheten inom FFV.

OMÖJLIGA TRANSPORTER

När det gäller att hålla låda har CVA inte begränsat sig.

Glad informationskvartett. FCTF:s Arboga ordförande Birger Åhlin, FCTF:s förbundsordförande Stig Melin, statssekreterare Sven-Göran Olhede, generallöjtnant Stig Synnergren.

Civil tjänsteman i framtida försvar

FCTF hade den 29 januari inbjudit medlemmar och intresserade till ett informationsmöte med estraddiskussion om de försvarsutredningar, som pågår. Även om mötet var klarläggande i många frågor, framkom inte så mycket nytt. Från regeringens och utredarnas sida gjordes dock försäkringar, att man i mycket stor utsträckning tillvaratog de enskilda tjänstemännens intressen.

När förbundsordföranden Stig Melin i FCTF öppnade konferensen i Stockholms förnåma Folkets Hus, hade ett 700-tal åhörare infunnit sig. Utöver debattörerna märktes bland åhörarna riksdagsman Olle Göransson, och från Flygförvaltningen, flygöverdirektör Lars Brisning samt tekniske direktören Per Jurander. Arboga var också starkt representerat. Främst bland dessa var verkstadsdirektör Anders Högfeldt, byråchefen Karl Hultman och överste Einar Bodin.

I inledningsanförandet nämnde herr Melin, att den enskilde försvarstjänstemannen är betydelsefull i ett effektivt försvar, varför han skall skötas med en god personalpolitik. Denna främjas bl. a. med trygghet i anställningen, trivsamt arbete och en god arbetsmiljö.

Statssekreterare Sven-Göran Olhede talade härefter om "Försvar och ekonomi" och började med en återblick av de händelser utomlands, som åstadkommit åtstramning av vår finanspolitik och sedan utvecklats till en massa strukturrationaliseringar. Dessa är i många fall ännu bara utredningar, som ännu inte slutbehandlats och beslutats.

Fyra av dessa utredningar presenterades: Generallöjtnant Stig Synnergren ÖB:s försvarsutredning från 1965, generalmajor Sten Wählin Försvarets materielförvaltningsutredning, överdi-

rektör Folke Skoglund 1966 års verkstadsutredning och departementsrådet Alf Resare Militära tjänstgöringsåldersutredningen. Dessa utredningar är ju kända.

Efter en kort paus började en estraddiskussion mellan inledarna och ombudsmännen vid FCTF Rune Larsson, Sölve Granath och Kurt Jansson. De huvudämnen, som behandlades var: befordringsmöjligheter, trygghet, utredningarna, personalpolitik.

Den första delen behandlade i huvudsak den civila personalens möjligheter att besätta högre förvaltningstjänster. General Wählin påpekade, att av 54 högre chefstjänster i försvarsförvaltningarna, var endast 4 exklusivt militära. Alla övriga kan också besättas av civila. Att så inte skett på alla platser torde bero på att kvalificerade kandidater inte funnits.

I fråga om trygghet förnekades att det förelåg risk för att vissa delar av försvarsindustrin skulle nedläggas. Det har tvärtom visat sig att den hävdats mot utländsk konkurrens. Resurserna har varit sådana, att alla beställningar, som planerats inte kunnat läggas ut. Läget har nu ändrats så att ytterligare 237 miljoner i tidigare beslutade beställningar kan läggas ut på elektronik-

industrin. Anledningen till denna fria kapacitet, som t. o. m. tvingar producenterna att göra personella nedskärningar beror på att civila order inte flödat till.

Allt detta innebär inte direkt någon ökning på försvarets förvaltnings- och underhållssida, då vi idag inte vet vilka anslag vi kommer att få arbeta med. Rationaliseringsprogrammet måste fortgå.

Utredningarna

Några nya tolkningar av de fyra olika utredningarna än vad som är känt i dagstidningarna framkom inte. Anledningen till den bekanta uniformsbeställningen, som gick till Portugal, var att ett klart lågbud hade inkommit från ett EFTA-land, som inte kunde förbigås, om Sverige utan friktioner skall kunna få andra utlandsbeställningar av stort värde.

Beträffande TELUB erkände statssekreteraren, att beträffande storleksordningen förelåg en felprognos i "Fatus" beräkningar. Östersundsverkstaden ligger fortfarande under utredning och tillkommer först om verkligt behov föreligger.

CVV:s nedläggning kommer att beslutas nu i vårriksdagen, men det göres allvarliga ansträngningar för att skaffa andra arbetsuppgifter till verkstaden.

Diskussionen berörde också namnet Försvarets Fabriksverk, som inte klart karakteriserar dess fullständiga verksamhet. Frågan ansågs i vissa fall oväsentlig, men det är fel. Ur PR-synpunkt, har den stor betydelse. Något beslut föreligger inte.

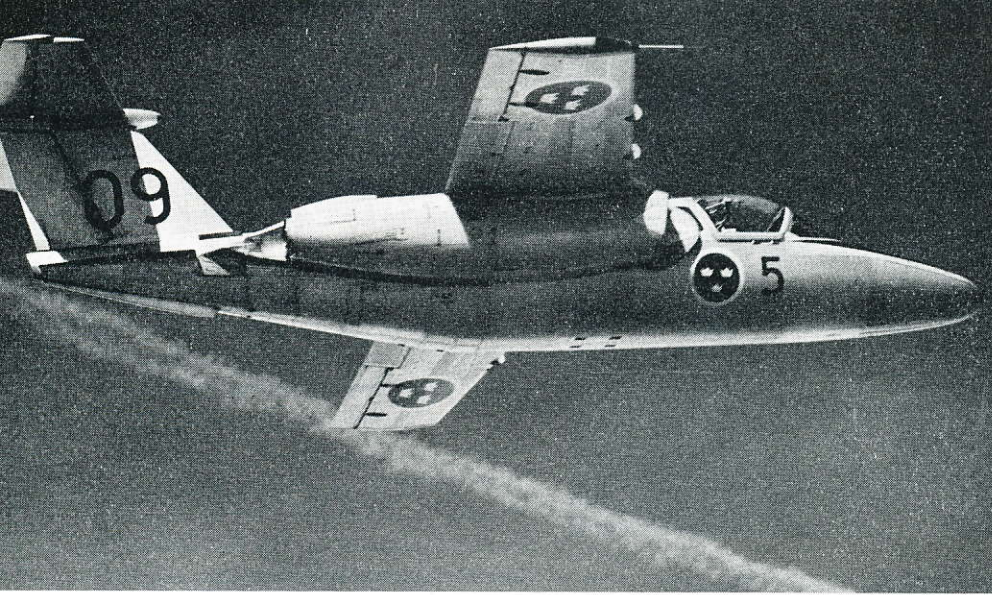
Personalpolitik

En halv miljon kr. har anslagits till omskolning av personal. Det är dock av mycket stor vikt, att denna sker i fullt samråd med Arbetsmarknadsstyrelsen, så att personal tillföres yrken, som verkligen är efterfrågade.

I slutskedet behandlades också frågan om FFV:s s. k. personalbank, en arbetsförmedling inom hela koncernen. Den innebär att friställes personal vid ett av koncernens företag, skall undersökning göras, om denna kan erbjudas annan anställning på annat av FFV:s företag. Idén ansågs mycket god och föreslogs, att banken skulle omfatta hela försvaret. Detta anses inte omöjligt.

Statssekreterare Olhede avslutade sammankomsten med att tacka FCTF för det goda initiativet att sprida erforderlig information till vidare kretsar. Han sammanfattade allt med en försäkran om att det inte råder principiella motsättningar utan det är bara praktiska lösningar, som måste fullbordas.

RFB

SK60 — SAAB 105 — driven av två stycken motorer RM 9.

MOTORTYP RM 9

Huvudverkstadsansvaret för motor RM9 åvilar från och med den 1.8.1968 CVA. Bergtrollet vill här ge sina läsare en presentation av det nya arbetsobjektet.

Motortyp RM9, avsedd för installation i det av SAAB tillverkade tvåmotorflygplanet SK60, tillverkas av Turboméca i Frankrike under benämningen Aubisque. Läsare med goda kunskaper i geografi igenkänner Aubisque som namnet på en bergstopp i Pyrenéerna. Andra höglänta platser i dessa trakter har också fått ge ifrån sig sitt namn till motorer på Turbomécas tillverkningsprogram. Rolls-Royce använder sig för övrigt av samma knep då man sätter namn på sina motorer. Avon, Dart, Spey, Conway känns igen som namn på floder i England och Skottland. En svensk flygmotorkonstruktion uppkallades en gång efter sjön Dovern i Östergötland, men den rann tyvärr ut i sanden...

Motor RM9, är en turbojetmotor av dubbelströmstyp med en frontmonterad fläkt vilkens varvtal genom en fläktväxel reduceras till halva turbinvarvtalet. Efter fläkten delas luften upp så att en tredjedel, primärflödet går genom innermotorn och deltar i förbränningen medan övriga två tredjedelar tillåtes expandera i en fläktluftkanal placerad runt

innermotorn. Genom att en så stor luftmängd expanderar utanför själva motorn kommer ungefär lika stor del av motorns totala dragkraft att alstras av detta kalla luftflöde, som av gasströmmen genom innermotorn. Genom detta arrangemang kan specifika bränsleförbrukningen d.v.s. bränsleförbrukningen per kp dragkraft och timme hållas låg, medan den statiska dragkraften blir relativt hög.

Primärflödet passerar en enstegs axialkompressor och en radialkompressor, vilka båda är direktkopplade till turbinen, och lämnar kompressorn genom ett antal såväl radiella som axiella ledskenor. Det totala tryckförhållandet efter kompressorn är 7:1.

Från kompressorn leds luften in i ett ringformigt flamrör i vilket bränsle tillföres genom centrifugalinsprutning från en roterande spridare placerad i turbinaxeln. Bränslet leds inuti fläktens och kompressorernas axelsystem fram till spridaren, som är placerad direkt på turbinaxeln och bränslet kastas in i flamröret varvid tillräcklig finfördelning sker. Med hänsyn till temperaturbe-

gränsningar på materialet främst i turbinskovlar kan endast 25 % av primärflödet deltaga i förbränningen.

Turbinen, vars maximala varvtal ligger vid 33.000 v/m består av ett högttryckssteg och ett lågttryckssteg.

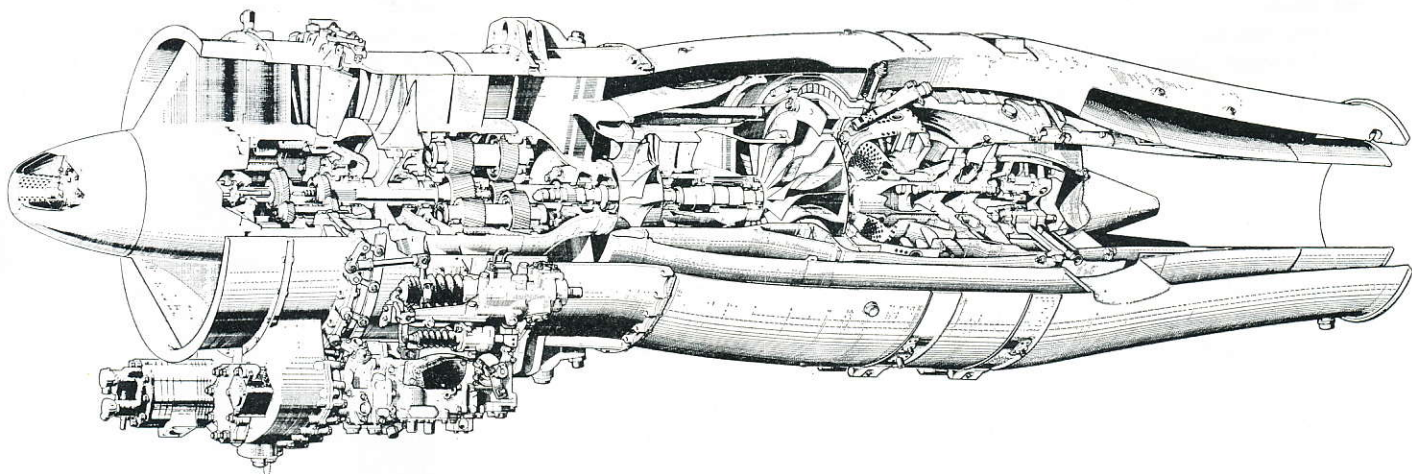
Bränslesystemet utgörs av två av varandra oberoende system, startbränslesystemet och huvudbränslesystemet. Startbränslesystemet har till uppgift att leverera bränsle till startspridarna under startningsförloppet så att det bildas en startlåga som antänder bränslet som sprutas in genom huvudspridaren. Huvudbränslesystemet och de i detta ingående reglersystemen har till uppgift att reglera bränsle- och luftflödet till motorn under alla driftförhållanden samt att härvid övervaka utloppstemperaturen så att denna inte blir för hög. Regleringen av bränsleflödet är baserat på principen att ett inställt varvtal skall hållas konstant oberoende av belastningsförhållandena. Regleringen av luftflödet sker medelst de kontinuerligt omställbara inloppsskenorna, som styrs av motorns varvtal upp till ca 90 % varvtal. Härifrån och upp till max. varvtal regleras luftflödet och därmed inloppsledskennornas inställning, så att ett förutbestämt förhållande mellan bränsleflöde och luftflöde erhålls.

Smörjsystemet är ett slutet cirkulationsystem som arbetar enligt torrsumpsprincipen. Förutom att dels förse motorns lagringar och kuggväxlar med smörjolja och dels avleda värme från smörjställena utnyttjas smörjoljan som servomedium i motorns bränsle och reglersystem.

Smörjolvans cirkulation genom systemet ombesörjes av kugghjulspumpar som är sammanbyggda till två enheter vilka benämnes huvudoljepump och rygflygningsoljepump.

Motorn kommer att förse med ett varmluftsytssystem för att förhindra isbildning i inloppsdelen.

Christer Nilsson

VAD ÄR PRYO?

Pryo betyder praktisk yrkesorientering och syftar till att ge grundskolans elever i klass 8 genom praktik på arbetsplatser personlig erfarenhet av ett begränsat antal yrken eller yrkesområden samt tillfälle att uppleva arbetsmiljö och arbetsuppgifter inom yrkesområdet. Härvid ges även möjlighet för eleven att pröva anlag, intressen och övriga förutsättningar, som erfordras för yrkena i fråga. För att pryoverksamheten skall ge det avsedda resultatet fordras en positiv medverkan såväl från skolan som föräldrar och näringslivet.

För att knyta en närmare kontakt mellan skolan och näringslivet i Arboga har skolan i Arboga sammankallat en kurs i hithörande frågor där representanter från skolöverstyrelsen, rektorer, yrkesvalslärare från Arboga samt näringslivet i staden var representerade. Från näringslivet deltog såväl industri, handel, service, vårdyrken som kommunikationer. Från CVA deltog från utbildningskontoret P. O. Olsson och från personalkontoret Gunnel Rydeborg och undertecknad. Kursen omfattade ca 10 tim. Efter en genomgång av syftet med pryö av representanter från skolöverstyrelsen samt rektor och yrkesvalslärare, förekom grupparbete uppdelat på 5 grupper varvid 2 grupper behandlade yrkesorienteringen inom mekanisk industri, 1 grupp kontor, 1 grupp affärer och 1 grupp vårdyrken och serviceyrken. Avsikten var att grupperna skulle söka finna en ändamålsenlig form för t. ex. mottagandet och introduktion av eleven, med andra ord finna ett enhetligt tillvägagångssätt vid mottagande och presentation av företaget, så att elevens intresse för kommande arbetsuppgifter blev väckt. Vid presentation av företaget bör (enligt gruppernas mening) eleven delges företagets namn och storlek. Vilka produkter som tillverkas och marknaden för dessa. Vilken organisa-

tionsform företaget arbetar under. De olika verkstädernas resp. kontorens arbetsuppgifter. Härefter bör eleven informeras om arbetstider, raster, måltider, transporter till och från arbetet och löneformer och löner, inom företaget verksamma personalorganisationer, arbetarskydd samt inom företaget vedertagna ordningsregler m. m.

Härefter sker presentation av arbetsplatsen, varvid i första hand arbetsledning och närmaste personal presenteras för eleven. Arbetsledare eller av denne utsedd bör därefter orientera om arbetsuppgifter, maskiner och dess användning. Skyddsföreskrifter, produkter som tillverkas inom avdelningen m. m. Viktigt är att dessa presentationer och informationer icke får formen av korvstopning, utan att eleven får möjlighet att smälta allt det nya han ställts inför. Eleven skall få en känsla av att han är välkommen, han skall givas möjligheter att ställa frågor och därvid få enkla och lättförståeliga svar. Används fackuttryck bör dessa förklaras. Eleven bör härefter i möjligaste mån placeras på uppgifter där såväl intresse som anlag kan avläsas. Pryö är en orientering för yrkesvalsmognad icke en yrkesskola, vilket innebär att eleven bör ha tillfälle att pröva olika arbetsuppgifter. En elev som finner en arbetsuppgift ointressant kan finna en annan uppgift synnerligen intressant. Om eleven visar bristande handlag för en arbetsuppgift kan han visa gott handlag för en annan. Detta innebär givetvis att företaget och den som är handledare får vidkännas en viss uppoffring och det är här som samarbete skola-företag sätts på prov. Vid företagen bör finnas en handledare som under pryotiden, förutom mottagandet av eleven, givas tillfälle att följa eleven, att inhämta uppgifter om de förväntningar av arbetet som eleven har samt ytterligare informera och även rätta de even-

tuella felaktigheter som kan uppstå. Skolan som är huvudman och ansvarig för eleven bör under pryöns gång hålla god kontakt med såväl handledare som elev. Företag som av en eller annan anledning saknar såväl intresse som förutsättning att ägna den omsorg om pryö-eleven som fordras för att pryoverksamheten skall ge önskat resultat bör icke engagera sig i denna verksamhet. Den pryöelev som betraktas som en gratis springgrabb eller passupp har icke mycket att vinna i yrkesorienterande syfte. Vid CVA har pryoverksamheten förekommit ett flertal år. Företagsledningen har visat ett påfallande intresse såväl för utbildning i allmänhet som nyttan av yrkesorienteringsverksamheten. CVA har (så långt jag kan bedöma) mottagit ett så stort antal elever som varit möjligt att placera och på ett sådant sätt att elevens möjlighet till yrkesval givits det största utrymmet under perioden. CVA:s strävan är att inom ramen av befintliga resurser elevens önskemål beträffande val av yrkesområde skall tillgodoses. Vi deltagare i kursen kunde med tillfredsställelse konstatera att CVA fattat sin uppgift i denna fråga på rätt sätt. Därtill kan sägas att kursen gav viss tankeställare som för framtiden kan vara nyttig. Till sist får man hoppas att dessa kurser och kontakter mellan skolan och näringsliv blir en årlig återkommande sak.

Gust. A. Johansson

SÄLJANDE REKLAM

Den roterande handen, som stod utställd på S:t Eriksmässan togs tillfälligt in på Gyllene Balken för fotografering. Därefter fick den stå kvar några dagar. En lunch hade en 3 dl tetra ställts i handen, som roterade — tydligen i reklamsyfte. Följande dag var tetran borta, men i stället låg där 21 öre. En säljande hand. Säkert.

OCKSÅ EN PRYO?

Nej, så ung som han är, så har han fått fast anställning i CVA marker. Än så länge håller han på att sätta sig in i våra förhållanden, ty han är en s. k. spets-hjort, men till hösten väntar vi att han skaffar sig egna förhållanden och börjar produktiv verksamhet. Redan vid sin ankomst visade han vana vid umgänge med folk och lät sig fotograferas från alla håll. Han har träffat sitt harem och synes de trivas rätt bra tillsammans. Hjorten är som bekant en gäva från Arboga Köpmannaförening.

Fotomodellen poserar.

HEJ! Nu går vi, säger Herman Andersson och Gustav Magnusson.

Vi gratulerar

CVA 60 år

30/4	Gustav Karlsson	avd 150
30/5	Harry Andersson	491
1/6	Erik Larsson	630

50 år

25/4	Georg Zetterlund	avd 776
29/4	Helge Rasthman	480
27/5	Oscar Larsson	110
8/7	Harry Hahne	252

UHF 50 år

8/6	Elis Gustavsson	avd 412
15/6	Folke Johansson	406

IN MEMORIAM

Ulf
Tillberg

Byråingenjör Ulf Tillberg, UHF, avled den 29 februari på Västerås lasarett, efter en längre tids sjukdom. Han var född den 26 november 1905 i Husby, Rekarne, Södermanlands län. Åren 1925 - 1930 var han stamanslänställd vid Kungl. Fälttelegrafkårens flygkompani. Han anställdes 1941 vid F11 och kom 1947 till UHF som byråingenjör vid planeringssektionen.

TACK!

● Hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för gåvor och annan uppvaktning under min sjukdom.
Helmer Persson, avd. 230

● För vänlig hägkomst, blommorna och gåvan på min 50-årsdag mitt varmaste tack.
Nils Gustavsson

● Till chefer och arbetskamrater får jag framföra mitt tack för hägkomsten på min 50-årsdag.
Karl-Åke Andersson

● För all uppvaktning och vänlig hägkomst på min 50-årsdag ber jag få framföra ett varmt tack.
Imar Harlén, avd. 125

● För vänlig hägkomst på min högtidsdag och blommor under min sjukdomstid ber jag få framföra mitt varma tack.
Torvid Karlsson

● Ett hjärtligt tack för blommor och de fina avskedsgåvor som jag fick när jag slutade min anställning vid UHF.
Herman Andersson

● Till chefer och arbetskamrater ber jag få framföra mitt hjärtliga tack för uppvaktningen, då jag slutade min anställning vid UHF.
Gustav Magnusson

● Hjärtligt tack för den vänliga uppmärksamheten med blommor och presenter på min 50-årsdag.
Wilhelm Liljehammar

● Till chefer, driftvärn och kamrater framför jag mitt tack för uppvaktningen, då jag slutade min anställning vid CVA.
Einar Edvardsson

Pensionärer

Den sista januari 1968 avtackades förvaltaren Gustaf Magnusson och snickaren Herman Andersson på sedvanligt sätt med kaffe och tårta i UHF lunchrum.

Byråchefen K. Hultman hyllade de båda blivande pensionärerna och överlämnade blommor. Byrådirektör G. Heimer tackade H. Andersson för gediget yrkesarbete och överlämnade som minne ett 200-årigt dörrlås, som förresten H. Andersson funnit vid restaureringen av Igelsäters mangårdsbyggnad.

Byråingenjör S.-E. Lundahl talade för FCTF och avsynare Sten Edberg för FCPF. Avsynare Leif Jonsson överlämnade en gåva till Herman Andersson från arbetsbefäl och kamrater.

De båda pensionärerna talade om minnen från de gångna åren vid UHF och Magnusson som varit med sedan 1918 vid Flygkompaniet i Malmslätt hade en hel del att berätta.

Rikt blomsterförsedda lämnade pensionärerna sin arbetsplats.

H. Andersson började vid UHF 1950.

G. Magnusson började vid UHF 1947 och kom då från CVM.

Ture Holmqvist.

Den sista februari lämnade maskinreparatören Thure Holmqvist berget vid CVA, där han arbetat sedan 1950. Innan dess hade han varit hos SJ i 15 år. Några fritidsproblem har Thure inte haft och synes framtiden vara väl inbokad. Till att börja med byggde han själv sin motorbåt "ULLA" - en av de största i Arboga. I den bodde han medan han byggde hus vid Ekbacken. Semesterturnerna med Ulla har gått till Stockholms skärgård och Öland. Nu har han stora planer på att ge sig ut och se på större hamnar och CVA med Bergtrollet önskar honom lycka på resan.

● Ett varmt tack för all uppvaktning på min 60-årsdag.

Johannes Norgren

FÖRSVARETS MOTORKLUBB

LEDES FÖR 7:e året av Henry Jersby

Billigare bilförsäkringar

Vid FMK:s Arbogaavdelnings årsmöte i Medborgarhuset den 13 mars hade 50-talet medlemmar infunnit sig. Årsmötesförhandlingarna klarades av utan diskussioner på en halv timma. Hela styrelsen omvaldes utom valkommittén, där Olle Karlsson och Gunnar Ljung trädde in. Henry Jersby blev ordförande för 7:e gången. Sekreterare blev Gunnar Merkén samt kassör och materielförvaltare Sune Andersson. Föreningen har f. n. 410 medlemmar från FFV, UHF, IMÖ samt frivilliga försvarsorganisationer inom Arboga-området. Dess uppgifter är att tillvarata medlemmarnas ekonomiska intressen och att medverka till att minska trafikolyckorna. Föreningen disponerar en omfattande verktygsuppsättning, som står gratis till medlemmarnas förfogande. Föreningens ekonomi är god.

Efter sammanträdet prövade ordföranden medlemmarnas kunskaper med

frågor, som ställes vid den teoretiska delen vid körkortsprov. Det gällde såväl teknik som lagar. Testen var uppgjord som en tippning med frågor och svar. I vissa fall förekom mera än ett rätt svar, vilket var mycket vilseledande. Resultatet blev också därefter. Det förekom dock en hel del mycket goda resultat och de bästa belönades med värdefulla presentkort. I andra fall var kunskaperna mycket bristfälliga, men det skall vi inte visa fram. Intresset var så stort, att många begärt extra frågeblanketter med svar för att förkovra sitt vetande samt för att testa andra.

Vid det efterföljande samkvämet orienterade direktör Bengt Ekhamre, FMK:s kansli, Stockholm, om den nya kaskoförsäkring, som FMK startat tillsammans med engelska försäkringsbolag. Då föreningens medlemmar i allmänhet är mera ansvarsmedvetna än det stora antalet bilförare som en hel-

het, är olycksfallsfrekvensen mindre, vilket har möjliggjort lägre premier. Trafik- och förarplatsförsäkring ingår inte i denna försäkringsform. I gengäld lämnar företaget, som kallas *Transassurans* samma förmåner som andra seriösa företag. Under den tid företaget fungerat har den bara givit goda erfarenheter. Utbetalda skaderegleringar har t. v. utgjort ca 10 % av inbetalda premier, trots att dessa är anmärkningsvärt låga. Andra försäkringsbolag har följt efter med premiesänkningar, men inte i så hög grad, som här. *Transassurans* kommer också att uppta försäkringar på husvagnar och småbåtar. I dessa tider, då man måste tänka ekonomiskt är erbjudandet värt att studera. Vidare upplysningar om bilförsäkring i *Transassurans* står i "Försvarmotor" nr 1/68 eller lämnas direkt av FMK:s lokalstyrelse — ingenjör H. Jersby, G. Merkén och Sven Johansson.

ANSVAR - OMDÖME - HÄNSYN

Det gångna årets olycksfallsantal vid CVA har nått en höjd som slår alla rekord i CVA:s 22-åriga historia. Ett rekord i negativ riktning, som vi tyvärr endast har att konstatera. Att här söka redogöra för vad som varit den bidragande orsaken till de 25 skadefallen med mer än 3 dagars sjukfrånvaro, är av utrymmesskal ogörligt. Ett står emellertid klart, mer än hälften av fallen är mest att hänföra till den skadades eget beteende. Detta sorgliga faktum ger oss alla anledning begrunda, vad som skett med oss själva. Har vi av någon anledning förlorat tron på tesen "Egen omtanke — bästa skydd", ett motto som vi trodde skulle bli ledstjärnan i vår gemensamma strävan att undvika olycksfall för både oss själva och vår omgivning. Vilka än orsakerna kan vara till denna våldsamma stegring av skadefallen, så kan vi väl ändå ena oss om en sak: Vi måste skärpa oss!

Låt oss slutligen vidröra några problem, som också har med vår trygghet att göra. Det gäller den trafiksituation, som dagligen uppstår när vi skall hem från arbetet. Sker detta med bil är riskerna särskilt stora i korsningen vid utfarten från den stora parkeringen. För att försöka klara begreppen om vad som

avses, kan vi börja med utfarten från parkeringen.

Den stump av gamla Kungsörsvägen som vi använder fram till vägkorsningen tillhör, fr. o. m. 3 september 1967, CVA parkeringsområde. Detta innebär, att alla förare som kommer från parkeringen, är skyldiga lämna företräde åt trafiken på vägen. Även om denna skyldighet kan irritera någon av oss, bör vi dock ha i åtanke, att vi helt följer de spelregler som finns uttalade i SF 222/1958 § 48, mom 1, andra stycket, där vi kan läsa följande:

"Förare, som från parkeringsplats, fastighet, tomt, äga eller annat dylikt område vill passera eller svänga in på väg, skall lämna företräde åt fordon på vägen".

Dessa bestämmelser måste vi följa när det gäller utfärd från parkeringar i allmänhet, och i vårt aktuella fall i synnerhet. Inget av fordonen från vår stora parkering när "vägen", förrän vid vägkorsningen CVA utfart — väg 507 (507 är numret på vår nya lokalväg från Tegelbruksområdet — Ekbacksviadukten — E3).

Om det därför inträffar att någon, som från parkeringen skall väster ut på 507, i tro att han enligt högerregeln har

fritt fram gentemot fordon från CVA, bör snarast tänka om, så att han ej blir skulden till en svårare krock. Många tillbud, dessbättre utan allvarigare följder, talar dock tydligt om, att här kan "den verkliga smällen" inträffa. För att något sådant inte skall behöva hända, kommer att uppsättas förvarningsmärket "lämna företräde" på parkeringsområdet, före utfart i vägkorsningen.

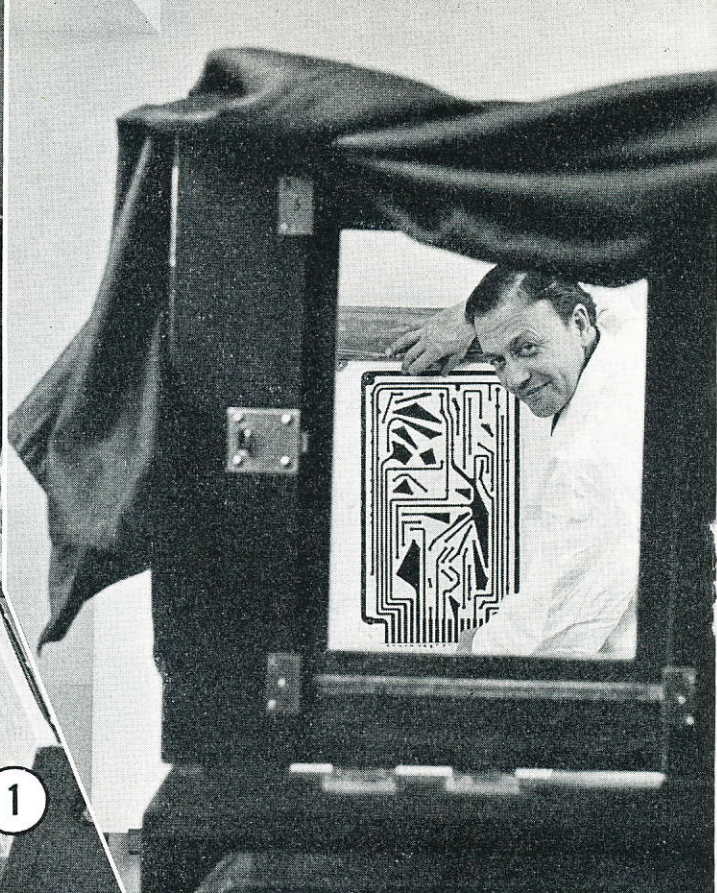
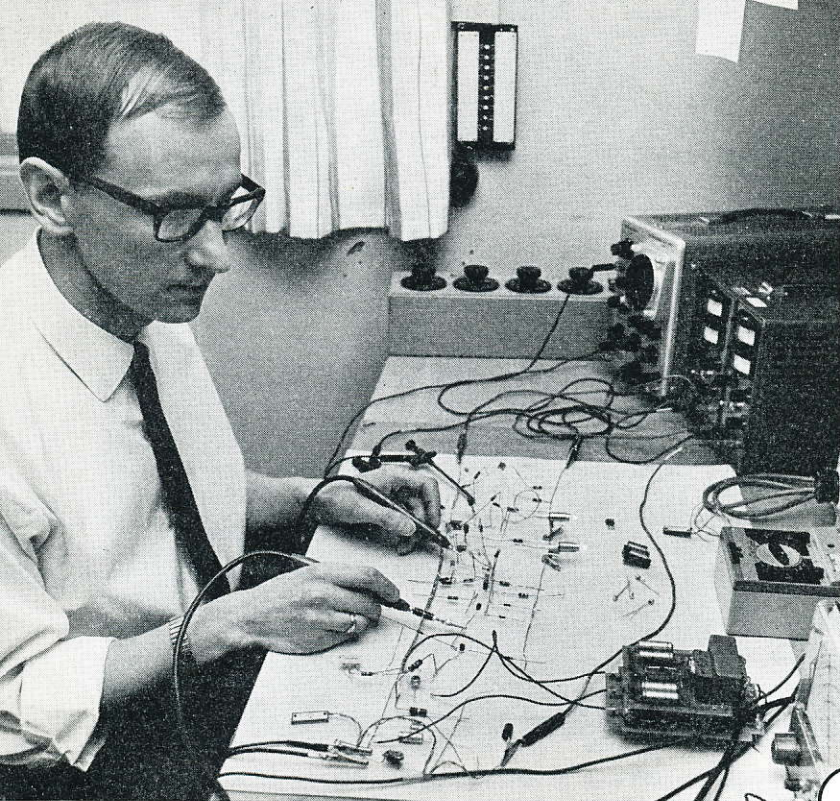
Vi förutsätter givetvis, att denna åtgärd inte kommer att förstöra den goda sämja som hittills rått mellan våra trafikanter och som från många omvittnats. Vi hoppas därför, att de som vid rusningstid kommer från CVA-porten inte av rena prestigeskäl, åker ut i vägkorsningen utan att iakttaga den försiktighet som måste vara självklar.

Beträffande morgontrafiken till CVA bör det kanske framhållas, att trafiken från E3 in mot CVA är skyldig att lämna företräde åt de fordon som kommer från höger. Eftersom både vägen från E3 och UHF utgör 507, kommer självfallet högerregeln i dessa fall att gälla.

Låt oss till slut minnas maningen på talongen till våra nya bilskattekvitton.

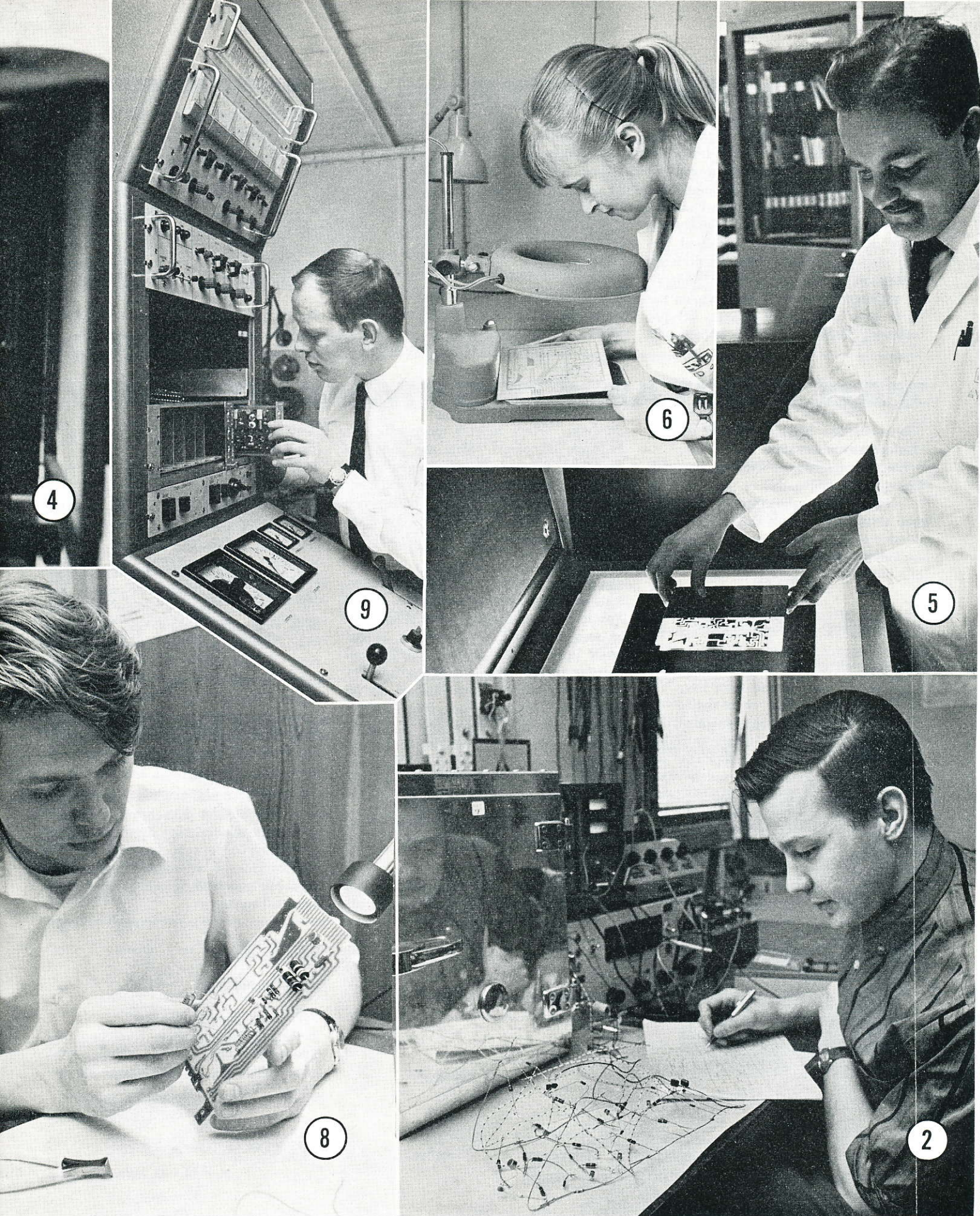
Ansvar, Omdöme, Hänsyn.

Lhl

HUR ETT KRETSK

1. Urban Holm experimenterar fram en ny elektronisk krets för instrumentkontroll. 2. Göran Gustavsson ritar av den utexperimenterade kretsen av Karl-Gunnar Karlsson. 4. Krets-kortet avfotografas till ett negativ i naturlig storlek av Sture Sjödin. 5. I bilden ser vi hur den är tillräckligt exponerad. 7. De obelysta delarna av kopparspåret etsas bort med salpetersyra under kontroll. Färdigt krets-kort sticker Lennart Brendling in på sin plats i avsedd panel för funktionskontroll. Foto: Reinhold Carlsson. (Tyvärr saknas bild 3 och 6 i denna utgåva.)

ORT TILLVERKAS

enterade kretsen till ett elektriskt kopplingschema. 3. Ledningsdragningen omvandlas till ett förstorat kretskortsoriginal genom app-
 tik Holmqvist kopierar negativet på ljuskänsliga kopparbelagda skivor av glasfiberarmerad plast. 6. Siv Daunfeldt-Karlsson granskar
 kontroll av Solweig Thelemarck. 8. De färdigbehandlade plåtarna borras och elektrokomponenter insätts av Ante Lundberg. 9. Ett fullt
 r har bilderna kommit i ordning, men bildsiffrorna stämmer med textnummer).

FCPF:s ÅRSMÖTE

I minnet av FCPF:s pampiga 25-årsjubileum i oktober förra året hölls årsmötet i all stillhet. Egentligen var det endast rutinärenden, som behandlades. Ingvar Johansson kommer att svinga ordförandeklubban med van hand ytterligare minst 2 år. Sven Björklund förblir studieorganisatör och Karl-Henry Pettersson — don Pedro — populär vice ordförande. Även i fortsättningen var det i stort sett endast omval. Ett par undantag förekom. Gösta Johansson er-

sätter Göthe Orre som styrelseledamot och som suppleanter tillkom Sven-Erik Famne och Sven-Erik Mälman. De utgående har andra styrelsefunktioner. I företagsnämndsrepresentationen tillkom Sigurd Söderberg för IFÖ och Axel Hedkvist för FFV. Vad som tidigare sagts om personalläget har inte ändrats och då mötet inte hade något nytt att förhandla avslutades detta på sedvanligt sätt.

DEFINITIONER

- Sardiner — en av de få fiskar som klarar oljeutsläpp.
- Knäckebröd — bröd som är konstruerat så att man hör när det tar slut.
- Ideal — något som kvinnan förlorar när hon gifter sig med det.
- Rynkor — ett arv som föräldrar får av sina barn.
- Jaktvårdare — folk som är snälla mot djur tills det är tid att skjuta dem.

VAD KOSTAR ETT SAMMANTRÄDE?

"Sammanträde pågår" står det utanför konferensrummets dörr.

Det kostar pengar. Mer än vad deltagarna ofta själva tror.

Vissa amerikanska företag tar hänsyn härtill och vet att ta betalt av sina kunder härför. Ger sammanträdena sådan vinst, att sammanträdeskostnaderna blir betalda?

—//—

I "den stora myglarligan" talas det om vad det kostar i väntetid på ett viktigt sammanträde, då en kallad inte passar tiden. Även ett välskött sammanträde kostar mer än vad man tror. Vid ett svenskt företag har man skaffat ett ur, som inte visar tiden utan hur kostnaderna stiger under sammanträdet gång. Före start inmatas uppgifter om deltagarnas timlöner och sedan visar klockan upparbetat belopp — en taxameter. Ett sådant ur vid varje sammanträde skulle nog få sammanträdena mera rationella och inte spilla kostnader på onödigt tal.

Direktör B. Y. Auger i 3 M-koncernen har sammanfattat sina undersökningar i

en bok: "How to run more effective business meetings". Han ger goda exempel på vilka fel som kan begås. T. ex. talar han om i ett fall, där man vid sammanträdet fattade ett gott beslut och tjänade in några 100-lappar medan sammanträdet kostade det tredubbla i betald tid.

Ett sammanträde med 10 personer, som har en genomsnittsårlön på 38.000 kostar 360 kronor per timme. Pågår det så som normalt i 2 à 3 timmar, är det snart uppe i 1.000-lappen. Därför skall man se till att sammanträdena inte belastas med onödigt prat. Tänk på det Ni snacksaliga. Avstår någon från att vara närvarande så får han inte vid nästa sammanträde begära en fullständig rekapitulation av vad som förhandlades — det kostar tid och pengar — utan vara nöjd med fattat beslut.

För att göra ett sammanträde räntabelt påpekar mr Auger följande grundregler:

1. Kalla bara till sammanträde, då ärendet är viktigt och så förberett, att

man kan nå koncisa beslut och genomföra dem.

2. Led sammanträdena effektivt. Ordföranden skall helst inte tala mer än 20 % av tiden, håll inläggen korta, sakliga. Stoppa undvikingar från ämnet. Håll ögat på klockan.

3. Ett vanligt 3-timmarssammanträde kan med god förberedelse skäras ned till 1 timme. Under 1 timme kan man hålla deltagarna vakna och koncentrerade även om man inte tar någon kaffepaus. Redan efter 90 minuter börjar uppmärksamheten slappna. Många deltagare sitter och funderar på annat, har andra arbetsuppgifter i tankarna. Sammanträden över 2 timmar visar oroande tendenser att slappna och rinna ut i sanden.

4. Det är oerhört viktigt, att ledaren av sammanträdet kan samla upp det, som sagts till underlag för beslut, delegera åtgärderna och fastställa tid för rapportering, så att mötets beslut verkligen blir genomförda och kommer företaget till nytta.

MAGONT?

Nedanstående packsedelskopia från CVA har tillställts Bergtrollet.
(Adr och namn ändrade)

	25/4—62	116767
B IXM:5 (Verkmästare Elofsson)		/Ser
	Tekn T. Brunngrén	hämtat
1 Dynamit	2,5 kg	125100
2 Toalettpapper	10 rle	„
Mtrl avsedd för montage av antennutr.		

Hade personalen svåra magbesvär?

Kunde inte dynamit lämpligen bytas mot ricinolja?

Saxat ur AB

HALSOAPOSTEL

Tror Ni på vitaminpiller?

— Nej, jag har inget förtroende för vitaminpiller. Det ska vara frukt, grönsaker och bärsa. Då håller man sig kry.

O. Johansson, DC.

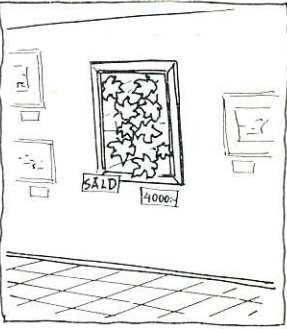
Bra! Det är fullständigt rätt.

R. B.

—//—

Psykologi

är en vetenskap, där alla talar om vad alla redan vet med ord, men ingen begriper.

KONSTFÖRENINGEN

Från konstföreningen hör man inte så mycket. Det är alldeles riktigt och beror på att styrelsen hellre vill att dess verksamhet skall synas än höras.

Just nu kan man på mässen se en utställning av Tage Nilsson, som är väl känd av de flesta Arbogaborna. Utställningen visar en del olika manér i Tage Nilssons produktion och har därför kommit att omfatta såväl teckningar, akvareller som oljemålningar. Styrelsen har försäkrat sig om fyra av hans mindre tavlor som, får vi hoppas, kommer att tillfalla några av hans beundrare i utlottningen som äger rum i juni.

Hittills har vi hunnit med tre utställningar på mässen och det kommer flera.

Samarbetet mellan vår egen konstförening och Arboga konstförening har varit så gott, att de båda föreningarna planerar att under hösten gemensamt visa Nationalmuséets vandringsutställning av grafisk konst.

Vår namnlösa förening har fått en hel del namnförslag och på årsmötet som äger rum i slutet av mars — närmare uppgifter härom på anslagstavlor — skall föreningen döpas. Och när det är gjort kan vi börja trycka medlemskort.

Till sist. Gå gärna och se utställningarna på mässen, det är för Er som vi har ordnat dem.

Pn

PRESS-STOPP

Konstföreningen heter

FÄRGTROLLET

MATEMATIK KONST

För att visa sina goda kunskaper kan den lärde briljera med nya och tillkrånglade ord. — De behöver inte alltid vara runda. — En matematiker har andra chanser. Nästan vem som helst vet att $1 + 1 = 2$. Detta är för simpelt för en matematiker. Kan det inte uttryckas bättre? Jo!

Vi visar exemplet baklänges.

Således $1 + 1 = 2$.

men $1 = \ln e$.

och $1 = \sin^2x + \cos^2x$.

och $2 = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{2^n}$

därför $\ln e + \sin^2x + \cos^2x = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{1}{2^n}$

Detta är ju inte så krångligt, men det går att inveckla det vidare:

ty $1 = \cosh y \sqrt{1 - \tanh^2y}$

och $e = \lim_{z \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{z}\right)^z$

Således: $\ln \left[\lim_{z \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{z}\right)^z \right] + (\sin^2x + \cos^2x) = \sum_{n=0}^{\infty} \cosh y \sqrt{1 - \tanh^2y}$

Vilket är $1 + 1 = 2$.

Detta får vara nog, ty det är tillräckligt svårfattbart.

CVA-man svensk delegat i Turin

Ingenjör Nils Tornberg.

Som svensk delegat vid en internationell konferens i Turin den 11—15 mars deltog bl. a. CVA-ingenjören Nils Tornberg. Vid konferensen, som anordnades av ISO (International Organization for Standardization) behandlades standardisering av metalliska och andra organiska ytbeläggningar. Ingenjör Tornberg har även tidigare deltagit i internationella standardiseringskonferenser, bl. a. i London november 1967.

LYCKAD FCTF - FEST

Rena våryran drabbade Gyllene Balken fredagen den 8 mars, då FCTF-folket hade årsfest där. Kvällen inleddes med årsmöte, varvid föreningens ordförande, Birger Ahlin, orienterade om det aktuella förhandlingsläget. Bl. a. berörde han löneglidningen och det väntade utbudet från Avtalsverket i ortsgruppe-
ringsfrågan.

CVA:s överförande till FFV innebär en del förhandlingsnyheter. Sälunda är nu endast tjänster på B- och C-planen med i B-listeförhandlingarna. Beträffande A-planen förhandlas inom överenskommen procentsats lokalt med CCVA om tjänster t. o. m. lönegrad 21 medan högre tjänster dryftas i Eskilstuna.

FCTF förening 107 hade vid årsskiftet 880 medlemmar. Vid en återblick på det gångna årets verksamhet kan man konstatera att utredningen "V66" intagit en central plats i styrelsens arbete. Man väntar nu också med spänning på vad utredningens etapp 2 kan föra med sig.

Varför är man alltid så glad i DC-gänget: Harald Kleist, Bo Danielsson, Gertrud Lundahl, Gösta Carlsson, Marianne Lindberg, Anna-Greta och Nisse Karlsson, Rig-mor Tickols, Marita Aslund.

Traditionellt utsågs Henry Jersby att leda årsmötesförhandlingarna. Till ordförande omvaldes Birger Ahlin. I tur att avgå ur styrelsen var vidare kassören Sven Johansson, Henric Dackebo, Gösta Sigge och S.-E. Lundahl. Samtliga omvaldes på 2 år utom Sven Johansson, som flyttat från Arboga. I hans ställe invaldes Bengt Johansson. Kvarstående i styrelsen är Gösta Almborg, sekreterare, Birger Haglund, vice ordförande,

← *Valdemar Andersson med fru Paula stormyser.*

Mats Karlsson — ett skottårsoffer? Kringsvärmad av Ragnhild Franzén, Anita Wahlén, Eva Höglund, Karin Nilsson, Ulla Persmar, Berit Stolpe, Irma Werner, Maj-Lis Dagerhäll.

Maud Famne, vice sekreterare, och Elis Agerlid. Till revisorer omvaldes Arne Hell och Walter Rudengård.

Så till festen...

Och vilken fest! 180 personer, som alla hade gått in för att ha roligt. Herrarna, spirituella och trevliga, tog väl hand om damerna, eller var det kanske tvärtom — det är ju skottår. Med god aptit gick man löst på matbordets alla läckerheter och faten fick oupphörligt fyllas på. Omeletter på sammanlagt 125 ägg strök med. Undra sedan på att alla hade lätt för att le! De 50 sillarna och Janssonska frestelsen manade till besök i baren, där bl. a. Birger Haglund och Sven Johansson skötte ruljansen.

Johans Show från Köping, som underhållit med musik under supén, spelade upp till dans och plötsligt var det tomt vid alla borden. Desto trängre blev det på dansgolvet, men vad gjorde det. Man trängdes, trivdes och kände våryran, trots att de flammande marschal-lerna utanför fönstren kastade sitt sken över höga snövallar. Dansen pågick för fullt till långt efter midnatt.

Mässföreståndarinnan Elsa Holmgren tyckte om sina gäster. Man märker att de trivs, och det kanske beror på att de känner sig hemma här, var hennes kommentar.

Det var en alltigenom trevlig och lyckad årsfest. Ett varmt tack till Ahlin, Haglund & Co, som svarade för den utmärkta "regin", till mässpersonalen för all god mat och fin service och inte minst till musikanterna som kunde konsten att väcka danslusten.

G. Ry.

HICK

Ju större egna kunskaper ju större krav på andra. Vet Ni att det finns några på CVA och UHF, som lärt sig avancerad matlagning av delikatesser. Det gäller för Gyllene Balken att hålla sin höga standard, ty det kan komma sakkunnig kritik.

Spis på finaste vis

TBV har haft flera kurser i matlagning och i förra veckan var det avslutning på "Finesser och vickningar". Den vickningen gick inte av för hackor. Det serverades soppa med kex och ost, kokt kyckling med ris och majs samt stekt kyckling med färsk potatis. Med passande drycker mådde man nog riktigt gott efter en sådan vickning. Bland de utexaminerade kockarna märktes Henrick Dackebo, Sven-Olof Davidsson, Ejnar Fallqvist och Elis Agerlid. Även CVA- och UHF-damer lär ha varit med. Vi kan nämna Brigitta Moëll. Lärare var köllarmästare Henning Westergren, som fick som avskedsgåva ett stengods-fat, som tack för att han delat ut så förnäma betyg. Missförstå det inte. Det var inte mutor, ty kockarna var väl värda allt beröm. Kursen pågick 10 gånger med tillsammans 25 timmar. Skrivaren av detta känner emellertid mycket väl till hemligheten med dessa kurser. Jag vill förråda för hemmavarande makor resp. makar att dessa matlagare roar sig abominabelt på sina möten i köket. Det är inte bara roligt att laga mat utan också ett konstfullt nöje att rätt njuta den rätt, man varit med om att laga. Disken efteråt går som en lek. Men om Ni hemmavarande inte själva vill kontrollera detta, så låt dem hållas. Ni skall få dubbel njutning själv, då han eller hon flyttar nöjesfältet till hemmets kök. Ni skall få se hur det trollos fram små delikatesser och överraskningar med rutin.

Klubb med krubb

Under min tid i Luleå blev dylika matlagningskurser orsaken till att föreningen HICK bildades. HICK betydde "Herrarnas Internationella Culinariska Klick". Vid starten var vi sju. Uppgiften var att periodvis ordna en gemensam tillställning med internationell anstrykning för alla fruarna. Alla arbetsuppgifter fördelades och planlades ekonomiskt och tidsmässigt. Två man svarade för inköp av råvaror. En skaffade drycker. Två förberedde dekorationer. En ordnade barnvakt och en gjorde flotta inbjudningsbrev. I förberedelserna ingick också viss beredning beträffande kök och servis.

*Henning Westergren kommanderar
köksgrabbarna Harald Kleist,
Åke Greimer och Henry Flodman.*

När nedräkningen nått 4 timmar före måltidsstart ockuperades den våning, där festen skulle gå av stapeln. Värddinnan avvisades vänligt och bestämt för att på annat håll förbereda sin ev. ändrade klädsel och entré. Medlemmarnas uppgifter växlade första gången. 3 man blev kockar, 1 gjorde iordning drinkar, 2 dukade och dekorerade och 1 såg till att barnvaktsystemet fungerade. När damerna anlände utgick en av "dukarna" som värd och "drinkmastern" började tjänstgöra. Det blev nu snart tid att sätta sig till bords och då tidsplanerna höll, blev bara "chefen" kvar i köket, som svarade för varmhållning och uppläggning. Uppgifterna hade för övrigt växlats helt för andra gången. Två man skötte serveringen och "munskänken" såg till att det fanns lämpligt i glaset. "Chefen" fick rusa in och sätta sig hos sin dam och slunga in en bit mellan serveringen. Hela tiden var köket under full kontroll. När maten var aväten, övertog "chefen" värdens roll. Den avgående värden blev diskare. Två man torkade och platsbefälhavaren ställde in husets servis. Tyvärr var kontrollen i början mindre god och värddinnan fick dagen efter göra om diskningen, men det blev bättre i fortsättningen. Den stora tillställningen gick vidare. Uppgifterna hade växlats för tredje gången. Det blev först kaffe och dryck, som serverades av "kaffebyggaren" resp. "avecmastern". Sedan blev det dans och "grogmastern" bjöd på förfriskningar. Slutligen inträdde "vickningstroppen" med en mindre 6:a.

Övningarna var mycket uppskattade. Matsedlarna gick i köksmästarklass och de övriga arrangemangen var anpassade därefter. Visserligen kom också kritik,

där man sade att när herrar lagar mat och bjuder, ser de inte på vad det kostar. Jag försäkrar, det var bara avundsjuka. Sällskapet blev berömt och signaturen HICK fick betydelsen the "Honorable International Cooking Kings". Nya medlemmar ville vinna inträde och med tvekan fick noviser en inbjudan till prov. Dagen innan tillställningen fick de i uppdrag att introducera någon enkel smårätt såsom "Piperade basquaise". Naturligtvis skulle de göra inköpen och tillagningen själva. Visserligen gjorde de mycket stora ansträngningar, men i regel blev det något annat. Naturligtvis blev de underkända, men fick ändå en chans att bli upptagna i sällskapet. De skulle före nästa gästbud uppvisa betyg från erkänd matlagningskurs med vitsordet minst AB. Kurserna var välbesatta. En lokalförening av HICK finns för närvarande i Trollhättan. Är det inte något för Arboga?

Tillbaka till TBV

TBV talar inte bara om mat talar ordföranden Bengt Johansson om. Just nu pågår en kurs om "Allt för EVA". Såsom kursen är upplagd borde den allt ha hetat "Allt för ADAM", ty den lär damerna allt för att behaga männen — skönhetsvård, värdinneplikter, blomdekoration, blandning av mustiga drinkar, avkoppling. Även allt om öl kommer med. Bland deltagarna finns damer både från CVA och UHF och de kan berätta om resultatet. Utöver nämnda seminarier har TBV haft bl. a. 19 språkkurser.

Den nitiske studieorganisations Gustav Gustavsson på UHF har det angännt slitsamt, ty han är med på varje kursbörjan och avslutning samt flera gånger däremellan. Han garanterar, att kurserna verkligen är helt till nöje och nytta — inte tvärtom.

Fråga mera om vad TBV gör hos ordföranden Bengt Johansson tel. 120 95 sekreteraren Maud Famne tel. 131 15 studieledaren Gustav Gustavsson tel. 144 46
Ragnar-Fredrik f.d. "kökschef" i HICK.

"Rytande vår" - nya tag

Vårdagsliv vid CVA, solen skiner, snön blir till porlande bäckar längs vägar och gångstigar, det hörs klafsande fotsteg i snömodd och vatten bak hörnet vid gamla provbocken. Klafsandet slutar och istället hörs ett dovt morrande, morrandet övergår till allt högljuddare svordomar och "ovala ord". Vid en försiktig titt runt hörnet syns en figur iklädd hatt, grå ulster, mörka byxor nedstoppade i svarta läderstövlar, violettfärgad nacke och eldröda öron. Ahaa — — "Renmannen", av Chefens utsänd, fullgörande sin plikt på det ljudligaste. Vad är det då som till den grad retar denne man att åkalla alla onskans väsen? Jo, typiskt för en del CVA-are, här har man lekt stressad och

jagad tjänsteman och ackordsarbetare vars tid ej räckte för upplockning av träull och brädlappar. Hade man varit rädd om manschetterna eller var det för kallt om fingrarna? Hade rationaliseringsnämnden ej tagit hänsyn till nödvändig tid för upprepning och återställande av arbetsplatser efter arbetsuppgifters utförande? Eller skall det se ut så här vid en arbetsplats som inte längre används? Var det sabotage mot kompisar eller en fälla för Jeppe II? Nej ingetdera! Av ren bekvämlighet och bristande ordningssinne skräpas det ner på vår annars natursköna arbetsplats. Det är befogat med "Renmannens" verksamhet så länge inte vi CVA-are håller samma ordning på våra arbets-

platser som de flesta av oss gör i hemmet, garage och i sommarstugan. Det är inte bara skräp som ligger överallt på våra arbetsplatser, det finns också mängden dyrbar materiel som drabbas av samma öde genom denna slöhet och brist på ekonomiskt sinne som visas av oss CVA-are. Med nuvarande pressade läge för vårt företag såväl som för många andra, är det viktigt att tillvarata alla tillfällen och möjligheter till ett förbättrande av ekonomi, gott renommé liksom att arbetsobjekten blir konkurrenskraftiga på marknaden i kampen med de stora och penningstinna giganterna.

S-televinken

Litet vänlighet skadar aldrig

Vi kan alla, oavsett grad, ställning och begåvning, vara vänliga. Det kostar så litet, men det är värt väldigt mycket! Små, små ord sagda av vänlighet kan förändra både oss själva och vår miljö. När det gäller att visa vänlighet har det ingen betydelse, om man är begåvad eller obegåvad, god eller dålig psykolog.

Hur är det egentligen i arbetslivet, sparas det inte alltför mycket på de berömmande orden? Uppmuntran och beröm är alltid stimulerande. Hur många arbetsledare tänker på den saken? Och dock verkar sådan vänlighet direkt arbetsstimulerande och eggat oftast till fortsatt gott arbete. Allt beröm måste dock grundas på vetskap om att det är välförtjänt. Om en person är värd beröm så ge honom det gärna så andra hör det, men gör det inte inför en större publik om det kan befaras att han blir blyg och generad.

Ge också berömmet när medarbetaren som bäst behöver det. När hon eller han är trött, rädlös eller osäker på hur arbetsuppgifterna skall lösas eller om personen ifråga har känslan av att stå och trampa på stället. Att man inte i tid och otid skall ge uppmuntran säger sig självt, likaså att man inte skall ta till känsloladdade superlativer. Berömmet bör vara naturligt och spontant. En erkänsla som är anspråkslös men kommer från hjärtat, är långt effektivare än en mångordig artighet.

Det är riktigare att berömma än att kritisera. Spara på kritiken och klandra inte i onödan. Kom ihåg att vänlighet föder vänlighet! Genom vänlighet uppnår vi större tillfredsställelse med oss själva, vårt arbete och vår omgivning.

Inom varje arbetsområde finns det många tillfällen att visa intresse för människan och uppskattning av ett bra utfört arbete. Bara en så enkel sak, som

att t. ex. låta den som svarat för ett visst ärende, få sin signatur på den utgående skrivelsen har av många uppfattats som en viss uppskattning av det utförda arbetet. Det har verkat som ett trivselsmoment. Det ger i all sin enkelhet en vink om de möjligheter som kan finnas att ta tillvara och uppmuntra individuella prestationer i arbetet.

Den arbetskamrat som ber om vår hjälp bör få den. Vi ger honom med glatt humör det handtag han behöver. Vi ger honom också alla de informationer om arbetet eller arbetsförhållandena, som vi kan lämna och tänker inte "det får han ta reda på själv, det var ingen som visade mig".

Det finns många sätt att visa vänlighet och uppskattning. Låt oss inte bara stanna för en vänlig vecka utan gå in för ett vänligt 1968!

KS-nytt.

Stor-Hjälmaren runt

Örebro Korporationsförbund och Nerikes Allehanda ordnar långlopp på cykel för hurtigbullar

Söndagen den 12 maj kl. 07.00 startar samtliga cyklisterna till ett 20-mila långlopp, som går över Arboga—Örebro—Läppe—Eskilstuna—Arboga. Starten sker samtidigt i Örebro vid Gustavsviksbadet och i Eskilstuna i Parken samt om det blir tillräcklig anslutning från Arboga-trakten även från Folkets Park vid Vinbäcken. Örebroare cyklar medsols, Arboga- och Eskilstuna-deltagare motsols. Om farten är någotsånär lika kommer de att mötas två gånger.

Matkontroller är ordnade vid Vinterstadion i Örebro och i Parken i Eskilstuna samt "fukt"-kontroller vid Vinbäcken och Läppe. Det kommer att serveras "Vasaloppsmat" — nypon- och rabarbersoppa etc samt läskedrycker.

För förtäringen svarar Arboga Bryggeri, Pripps Bryggeri Örebro och Ekströms i Örebro.

Monarks ordnar med erforderligt antal följevilar.

Vid loppet förekommer ingen direkt tävling med tidtagning och alla, som kör banan runt på cykel, får en minnes- och förtjänstplakett på vilken präglats en relieffkarta av banan.

Hjälparrangörer är cykelklubben Centrum och Södermanlands Korporationsförbund. Blir det också start från Arboga, som vi hoppas på, svarar Arboga Korporationsförbund för arrangemangen här.

Kallelse till loppet har gått ut till

samtliga Sveriges Korporationsidrottsförbund — 212 stycken. Som deltagare inbjudes motionsåkare i alla klasser. Tävlingscyklar lär inte få användas.

Sträckan ser ju litet avskräckande ut, men 1967 års cykelrundor visade att konditionen var mycket god, och det fanns gott om överskottsenergi. Stor-Hjälmareloppet blir väl också en liten förträning till det verkliga storloppet — Vättern Runt.

Alla spänstiga vid CVA, UHF och DC smörj Era cyklar och börja träna i Brattbergsbacken, så att vi kan visa Närke och Södermanland att det finns raketkrut också i Arboga. Vi ses på bågen!

SKOTT I MÖRKRET

Driftvärnet vid CVA-UHF hade sin mörkerfältskjutning i CVA:s utmarker fredagen den 2 februari. Anslutningen var oväntat stor och tävlingen var mycket lyckad.

Vår driftvärnsledare Bertil Blomqvist vill se till att det skall bli skottår i alla bemärkelser. Kanske hade han detta i tankarna, då han ordnade årets mörkerfältskjutning. Redan vid anmälningen visste han att det skulle bli en lyckad tillställning, då kunde han räkna in 5 lag med 8 man i varje. Det var 13 K-pistkyttar. De övriga 27 hade gevär.

Midvinternattens köld var mild. Nyfallen snö gjorde föret väldigt halt och det sattes nog mer än en rova. Ett svart mörker dolde eländet. Det var 6 skjutstationer och målen betraktades som mycket svåra. 1:a och 2:a stationen var elupplysta figurer på 40 m avstånd: 1/8-figur och hjälm. Station 3 och 4 var hund och 1/3-figur på 80 m avstånd, upplysta av marschaller. Samtliga skyttar konstaterade där, att siktet var osynligt. Att resultatet blev bra berodde nog på god intuition och liggande ställning. På alla andra skjutstationer måste man stå. Mål nr 5 var på korthåll, 12 m, och skulle beskjutas med kammarammunition. Det var en miniatyr av helfigur. Detta var otvivelaktigt den lättaste uppgiften. Övningen avslutades med 10 skott mot ringad tavla. Trots svårigheterna blev resultatet förvånansvärt gott. Högsta möjliga poäng för gevär och K-pist var 39 poäng. Holger Larsson och Lennart Larsson presterade vardera 37 poäng.

Under skjutningen tävlade sjukvårdare i sjukvårdstjänst. Högsta möjliga poäng var här 24. John Enocksson lyckades uppnå 18.

Efter skjutningen hade tävlingsledningen en hård stund att på kortast tänkbara tid räkna ut resultatet och göra prislistan. Under tiden hade fruarna Blomqvist, Wallqvist, Nyrén och Broman ordnat med en god kaffesupé. Stämningen var mycket hög, då utdelningen från den förnämliga prissamlingen började. Efter denna utdelades tjänsteårstecken.

För att täcka vissa omkostnader såldes lotter på en "specerihink", som vanns av Harry Arvidsson.

Sedan alla fått något, förtäring och pris, återstod inget annat än att tacka Bertil Blomqvist med sina flitiga medhjälpare och alla damerna för den oförglömliga kvällen. Det hade verkligen gjorts stora ansträngningar för att det skulle bli en skottårsafton och det var inte av artighet, som arrangörerna inte fick så goda skjutresultat, utan tyvärr reaktionen efter förberedelserna.

Resultat:

Klass A

1. Holger Larsson	37 poäng
2. Lennart Larsson	37 "
3. Åke Dandanell	36 "

Klass B

1. Arne Corsell	34 poäng
2. Harry Hahne	32 "
3. Sven Persson	28 "

Klass C

1. Nils Erik Lundahl	27 "
2. Hans Carlsson	27 "
3. Finn Fransson	25 "

Klass D K-pist

1. Gunnar Merkén	30 "
2. Erik H. Pettersson	26 "
3. Ingemar Carlson	25 "

Grupp E Sjukvårdare

1. John Enocksson	18 "
2. Tage Ericson	16 "
3. Harry Johansson	16 "

Tjänsteårstecken

för 25 år till: Gunnar Dahlman, Harry Hahne, Olov Karlsson, Herbert Käberg.

för 20 år till: Artur Byström, Harry Hahne, Erik Isaksson, Bror Karlsson, Herbert Käberg, Sven Persson, Sven Tibern.

för 15 år till: Gösta Andersson, Harry Hahne, Harry Johansson, Herbert Käberg, Bengt Lundmark, Folke Larsson, S.-E. Lundahl, Åke Persson, Gunnar Rystedt, N. E. Tägtström.

för 10 år till: Arne Corsell, Evert Evalds-son, Erik Harry Pettersson.

för 5 år till: Harry Arvidsson, Åke Dandanell, Gösta Carlsson, Holger Larsson, Lennart Karlsson, K.-E. Wiss.

DET TÅL ATT TÄNKA PÅ

Enligt gällande anställningsreglemente skall arbetstiden utnyttjas effektivt. Med undran och beundran ser man många passera stämpelur och grindar långt under idealtid.

En stilla reflexion

CVA har f. n. c:a 1.400 anställda. Skulle var och en av dessa starta arbetet 5 minuter för sent på morgonen, förlänga sin lunch med 5 minuter och avbryta arbetet 5 minuter för tidigt på

kvällen så blir summan 15 minuter per anställd och dag. Allmänt tycker man att 5 minuter är en mycket kort tidsperiod, så antagandet är rimligt.

För hela personalen blir detta: $1.400 \times 15 = 21.000$ minuter eller 350 timmar/dag. Vi har i genomsnitt 220 effektiva arbetsdagar per år. Detta innebär att: $220 \times 350 = 77.000$ timmar/år går förlorade. Lågt räknat antager vi en debiteringskostnad av 30:-/timma och anställd. Detta blir $30 \times 77.000 = 2.310.000$ kr/år eller runt tal 2,3 MKr.

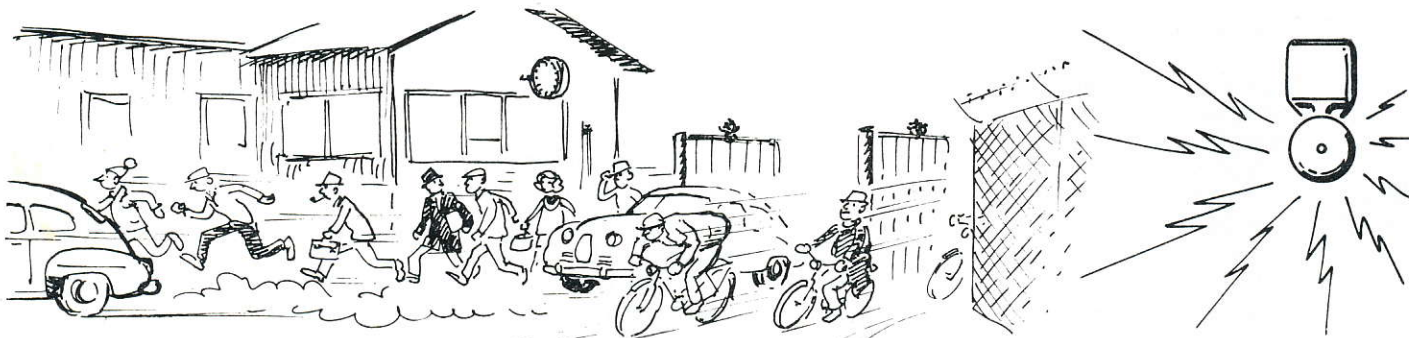
CVA betalar ut årligen i löner 35 MKr.

$$\frac{2,3 \cdot 100}{35} = 6,57 \%$$

Ett företag i den fria marknaden som kan få ihop ett rent netto på 5-8 % anses ha gått bra.

Jag överlämnar detta för att läsaren kan dra konsekvenser härav.

E. Bäck

NÄR BERGTROLLET KOM — DANSADES JULEN UT

Avundsvärt sällskap. Tomten Folke Johansson med uppvaktning.

Curt Gren i arbetstagen. Roland Ohlsson och Stig Jäderlund ackompanjerar.

▼ UA Gunnarsson lyssnar till en sångstjärna.

Januari är julfesternas tid. Den 13:e januari — samtidigt som Bergtrollet 1/68 kom ut — intog FCPF-medlemmarnas barn Medborgarhuset. Efter ett par barnfilmer stormade skaran in i rotundan där lekfarbror Curt Gréen — rutinerad och vältränad från Arboga stads julgransplundring — satte full snurr på dansen. Musiken levererades med fart och kläm av Roland Ohlsson, handklaver och Stig Jäderlund, gitarr. Vid halvtid hämtades krafter ur saft och tårta. Leken fortsatte sedan med förnyad styrka tills tomtarna Sven Björklund och Folke Johansson förklarade övningarna avslutade med de väntade påsarna.

Knappt en vecka senare firades ännu en julfest. Då var det FCTF, som var arrangör. För att bryta traditionen gick den av stapeln på en lördag — den 20.1. 500 ungdomar räknades in (nytt rekord). Varmkörning skedde som vanligt med ett par filmer. På grund av den stora tillströmningen stärktes skaran med god förtäring före större ansträngningar. Rotundan hade tagits i anspråk till servering.

Sedan borden flyttats undan tog den kände ungdomsledaren UA Gunnarsson befälet — han har hållit på med sådan verksamhet i 13 år. Med hög röst och vilt fäktande armar satte han hela församlingen i livliga danser och ringlekar till tonerna från Sven Ahlstrands elektroniska handklaver — enbart detta sistnämnda ett akustiskt underverk. Dansprestationerna framstod för åskådare som en motionsbragd. När krafterna började svika upptog ungdomliga körer svensk-topp-låtar. Även de äldre deltog i dansen i moderna tongångar. Så småningom började dock en viss trötthet lägga sig. Då framträdde de glada tomtarna Bengt Johansson och Henric Dackebo som delade ut julgransplundringspåsarna. På hemvägen försäkrade flera av de yngre, att denna julfest alltid är toppen. Festgeneralen Birger Ahlin kände sig mycket belåten.

BLANDAT REFERAT FRÅN KONSERT I ARBOGA

Gårdagens konsert på Tre Stånkor gick för utsålda lyktor. När aftonen började med ett Listverk, var det redan fullspikat.

Gästdirigent var Estramaduro Paraffini. Det var sublimerat, vad han kunde få fram ur sin pinne. När instrumenten inte gick tillräckligt högt, fortsatte han virtuellt själv. Tonträffningen var på 64-delen när, vibratot på håret, klangen full och tonig, och anslaget beviljat.

Alldeles cello spelade Hischa Matcha Jafetz, som poccade på ett molto, något,

som ingen ära gjort honom stridig. En utsökt stalldoft utströmmade från hans Cremona.

Bethoovens nia framfördes synnerligen välputsad. Estramaduro höjde klubban och stråkarna ströko med, den ena efter den andra. Mässingsinstrumenten hade allaredan börjat. Dragmonsunen tog tyvärr en för stor ters, fick ett fiss i vrångstrupen, men kunde dock hålla bystämman i den lantliga sviten. Förste basen fick vacuum i tuban, och pianis-

ten gick så upp i spelet, att han trampade i klaveret.

Man fäste sig vidare vid ett par attityder av Pattelini den äldste och en fysionomi i samma dur samt några spaghetti för en violin och två stråkar. Grundstötning av Grieg gick orkestern inte i land med. Av Verdi vilsefördes Traviata i tre olika tempi. Alla sutto andtäppigt lyssnande, tills sista ackordet var uppgjort.

Kvällen avslutades mycket taktfullt med Suppé.

El. Q.

Planering för semester

DEKLARATIONSVECKANS AFFÄRER

Fråga: Jag har nu adderat alla mina avdrag, av vilka främst dessa har intresse: affärsresa till Las Vegas 15.000, fortbildningslitteratur 4:50 samt kvinnor 25.000. Det visar sig att detta går jämt ihop med mina inkomster (faktiskt på öret) — kan jag ha gjort något misstag?

Glad mäklare

Svar: Vi känner den största sympati för samtliga Era avdrag. Troligen har Ni dock läst fel. Det står "avdrag för inkomsternas förvärvande" inte "fördärvande".

Alla ser vi fram mot semestern med förväntningar. Vad skall jag göra för att få en trevlig semester? Ordet är PLANERING antingen det gäller att resa på egen hand eller att följa med någon sällskapsresa till soligare länder.

För att börja med sällskapsresorna så får man gratis broschyrer på alla resebyråer. Man kan hemma sätta sig ned och studera broschyrerna och så vänder man sig till resebyrån och får svar på de problem som dyker upp vid broschyrstudien. Vad man skall se efter i broschyren är mycket, men framförallt: Vad får man för pengarna? Vad är det för hotell och hur är det beläget? Vad är det för flyg? Dag eller natt? Är det hel eller halvpension? Ingår flygskatterna i priset och vad är avbeställningskyddets kostnad? Vad har jag för anslutningar till avreseorten? Vad får jag betala på flygplatsen för ev. garagering av bilen? Alla dessa frågor får Ni svar på hos resebyrån utan kostnad. Bäst är naturligtvis ett personligt besök på resebyrån då Ni får träffa reseförsäljaren som kanske just har varit på resmålet och studerat platsen. Det finns många andra frågor. Behöver jag visum, vad skall jag ta med för valuta m. m.?

För den enskilde resenären som vill färdas med bil gäller det också att planera. Se över bilen ordentligt och gör upp en ordentlig resplan. Tänk på att ej ta för långa dagstapper. Det inträffar alltid saker efter vägen. Barnen får se något och man måste stanna upp. När man är klar med grovplaneringen tar man steget till resebyrån för att ordna upp eventuella bokningar av färjeplasser. Bokar man en plats riskerar man inte att behöva stå långa tider i kö och se hur semestertimmarna rinner bort. Kostnaderna för en bilbokning är så små att det absolut är lönsamt att boka sin plats i förväg. Man kan även få hytt-

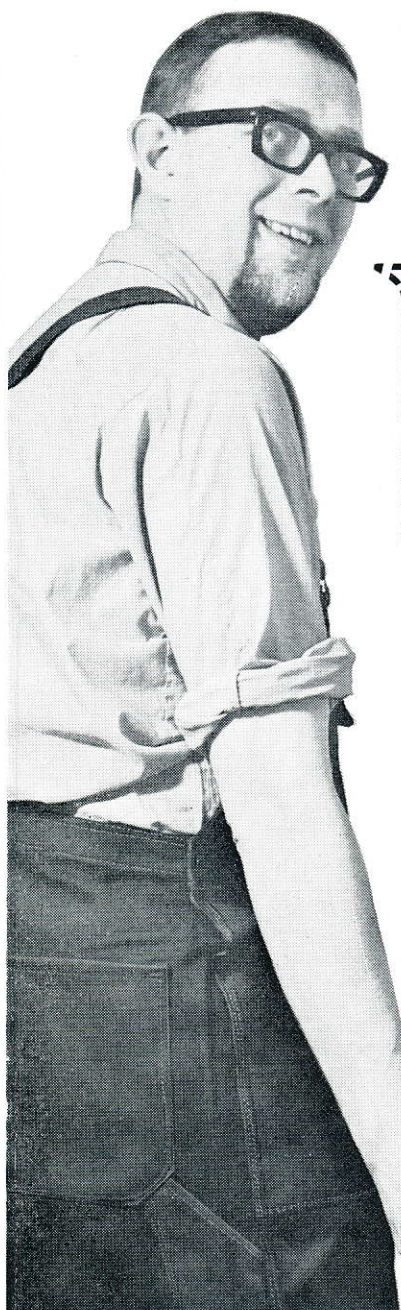
Lars Hahne, Arne Hell, Lillie Ignell, Gunilla Gedlitschka, Ingrid Johansson, Majken Bohman, Kerstin Pettersson, Inger Karlsson och Inger Holmquist pratar semesterminnen och planerar för sommaren.

platser på båtarna reserverade. På resebyrån får man sedan reda på vad man skall ha för handlingar med sig. Man kan få visumfrågan löst i förväg, man kan få internationellt körkort. Obs.! I många av öststatsländerna krävs det internationellt körkort. Tänk även på att det i vissa länder krävs extra utrustning för bilen om Ni behöver stanna upp på en autostrada på grund av motorfel. Tänk även på att Ni håller lagstadgad hastighet. I många av länderna i Europa ser man mycket strängt på hastighetsöverträdelser och det är många som har fått sin semesterkassa hårt reducerad innan man har kommit till semestermalet.

När Ni nu läst dessa rader ställ steget till Eder resebyrå och gör det i god tid ty dess förr man är ute dess bättre är det. Resebyråmannen hälsar er säkert hjärtligt välkommen och Ni behöver inte vara rädd för att ställa frågor till honom. Är det någon fråga som han inte kan lösa på stunden har han dock möjligheter att ta reda på rätta svaret.

Beverloo

NYA

... lika lätt
som att
stänga
en dörr...

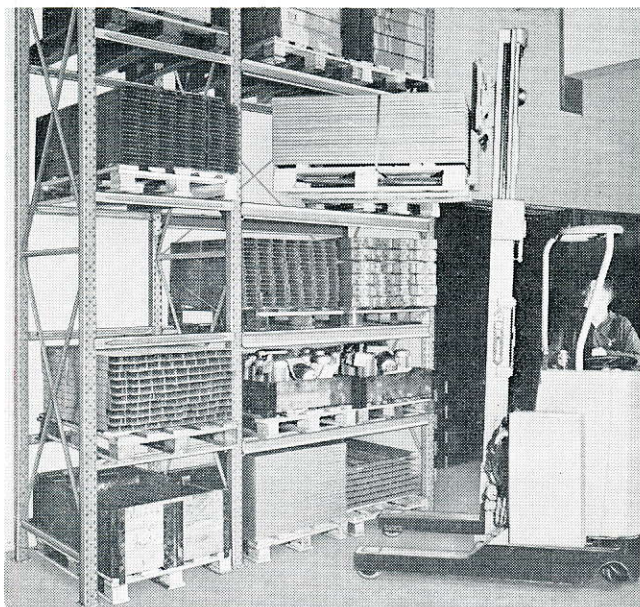

Electrolux

PALL- STÄLL

**BÄRBALK
MED
AUTOMATISK
SÄKERHETS-
LÅSNING**

NYHET →

- Extra säker konstruktion — bl.a. bärbalkar med Sigma-profil och automatisk låsanordning*)
- spar tid tack vare lätt flyttbara bärbalkar, inga hakar eller bultar
- kortare monterings-tid med **hela gavlar**
- stora val-möjligheter — sektioner för 1, 2 och 3 lastpallar i bredd.

*) patentsökt

Tag kontakt med Electrolux — specialist på materialhantering och inredningar för produktion, lager och arkiv!

Electrolux

AB ELECTROLUX • STÅLINREDNINGAR • SÄFFLE
BOX 122 • TEL. 0533/124 60

Försäljningskontor: STOCKHOLM 08/22 48 60 - GÖTEBORG 031/22 83 90
MALMÖ 040/722 25 - MOTALA 0141/166 00 - SUNDSVALL 060/15 08 20
KOPENHAMN ÆGir 7620 - OSLO 44 02 42